

Pentti Keynäs:

Hoi mama, meiän kylään tuli tsolta!

Henkilötietoja repolalaisista runonlaulajista

Oulussa eläkepäiviään viettävä Repolan Tuulivaarasta kotoisin oleva opettaja Toini Kälväinen (ent. Tatjana Tserni), kertoi pienestä pojasta, joka säikähti nähdessään Repolan Kiimavaarassa suomalaisen ylioppilaan polkupyörän selässä runonkeräysmatkalla. Poikanen pisti pärekopan päähänsä ja meni sillan alle piiloon. Äidin tullessa näkyville kurkisti poika sillan alta ja sanoi: "Hoi mama, meiän kylään tuli tsolta! Valgie lakki piässä oli ja itse vain ilmass' keihkilöitsi!"

Runonkerääjät kirjassivat valitettavan vähän muistiin henkilötietoja runonlaulajista. Aunuksen läänin runon kerääjistä tuotteliain ja huomattavin oli tri Uuno Karttunen, joka kiersi Repolan eri kylissä heinäkuussa 1897. Fil. maisteri Toivo Kaukorannalla oli tarkoitus laatia Karjalan Heimoon v. 1949 kirjoitus tri Uuno Karttusesta runonkerääjänä Repolassa tämän 75-vuotispäivän merkeissä. Järjestellessäni Helsingin yliopiston kirjastossa Toivo Kaukorannan papereita osui silmiini hänen kirjeenvaihtoaan Repolan entisten johtomiesten Feodor Netsäisen ja Pekka Kyöttisen kanssa. Kirjeet käsittelivät Uuno Karttusen runonlaulajien ja kertojien henkilötietoja. Papereista löytyi myös alkuosa Toivo Kaukorannan käsikirjoituksesta "Tohtori Uuno Karttunen runonkerääjänä Repolassa ja Porajärvellä kesällä 1897". Miksi Toivo Kaukoranta ei saanut käsikirjoitusta valmiiksi jää arvailujen varaan. Ehkä hänen saamansa tiedot nimenomaan Saarenpään ja Roukkulan laulajista jäivät sen verran puutteellisiksi, että käsikirjoitus ei tullut ajoissa valmiiksi.

Toivo Kaukorannan tutkimuksista selviää monen repolalaisen runonlaulajan ja kertojan elämänvaiheita. Ne esitetään tässä täydentämään Raija Kopsen tutkimusta Aunuksen laulajista v. 1968 ilmestyneessä teoksessa "Karjalan Laulajat". Karjalan Sivistysseura oli avustamassa teoksen elämäkerrallisia tutkimuksia.

Arvokasta täydennystä Toivo Kaukorannan tutkimustuloksiin olen saanut Tapiolassa asuvalta Darja Randeninilta (o.s. Lukkanen), Repolan Saarenpäästä. Hän oli v. 1921 Suomeen siirtyessään 18-vuotias ja tunsikin henkilökohtaisesti vuosidadan alussa eläneet Saarenpään ja Roukkulan kylien laulajat ja kertojat. Darjan Randen (DR) selvitti myös Lukkasten suvun neljä polvea taaksepäin.

Lähtiessään kyselemään tietoja Uuno Karttuselle laulaneista ja kertoneista henkilöistä Toivo Kaukoranta teki tarkan erittelyn laulajien esittämistä runoista säemäärineen. Hän liitti kyselyihinsä myös painetuista lähteistä löytyneet tiedot laulajista ja esitti kylät ja henkilöt Karttusen keräyskulun suunnassa.

Kyselyt hän lähetti Feodor Netsäiselle ja Pekka Kyöttiselle, Suomessa asuville Repolan tietomiehille. — Feodor Netsäinen kirjoitti v. 1953 Karjalan Heimoon n:o 5 runonlaulajista lyhyen artikkelin "Muistelmia Repolan entisyydestä", joka perustui lähinnä Toivo Kaukorannan laatimiin erittelyihin. — Repolan kuuluisimman runonlaulajasuvun, Omelien kylän Kyöttien sukuselvitys on Maiju Keynään kirjoituksessa "Eräitä tietoja Repolan Kyöttisen suvusta" Karjalan Heimossa n:o 10/1949.

Pekka Kyöttinen

Darja Randen

Feodor Netsäinen

Pekka Kyöttinen (PK) on vastauksessaan kertonut omat tietonsa. Feodor Netsäinen (FVN) on saanut apua seuraavilta entisiltä repolalaisilta: 1) Rouva Nadja Kokki (NK), o.s. Markkinen, jonka isä Pekka Markkinen oli Repolan Saarenpäästä. Hänen entinen nimensä oli Homanen, mutta muutti nimensä Markkiseksi, koska Saarenpäässä oli "liikaa" Homasia. 2) Ville Kokki (VK), Nadjan mies, kotoisin Repolan Suulaansaaresta. Kylää on nimitetty myös Kokinsaareksi, suurin osa kylän asukkaista oli Kokkeja. Ville Alekseinoika Kokki oli kauppiana Ke-

min Karihaarassa. 3) Leskivaimo Maria Davidintytär K u i s m i n (MDK) o.s. Sakkunen, Repolan Kuumavaarasta. Maria tunnettiin Lieksassa lisänimellä "Piiraan-Maaria", leipoi karjalanpiirakoita ja kulki niitä myymässä.

Seuraavassa esitetään Karttusen keräyskulun suunnassa Toivo Kaukorannan kysymykset ja vastaajien tiedot.

1. Saarenpää. *Tatjana Vaassilan (Vasselein) tytär Lukkane, synt. Hilippa. Kotoisin Verrasta. Oppinut runonsa isänsä äidiltä Ulli Prokkoselta, Hilipan akalta. Erinomainen laulaja. Karttusen huomattavin kertoja. Säemäärä 1 303. Onko hänestä ja hänen omaisistaan mitään lisätietoja, iästä, vaiheista jne?*

NK: Ei muistanut mitään. Mutta Lukkasen jälkeläisiä asuu nykyään: 1) Ossi Lukkanen Lieksassa Kauppapyhtiön palveluksessa ja 2) Vasselei Lukkanen Kuhmossa.

PK: Tatjana Vasseleintytär Lukkasen isän äiti oli erinomainen, järjestelykykyinen ihminen. Isä Vasselei on kato-vuosina elänyt useita vuosia Aunuksessa. Poikapuoliset perilliset jääneet Aunukseseen.

DR: Lapsista päätellen Tatjana ollut v. 1897 noin 40-vuotias. Hän oli erinomainen sadunkertoja ja "höysti" satuja käyttämällä niissä venäläisiä sanoja ja sanontoja. Tatjana oli vanhempana lähes liikuntakyvytön, kädet toimivat, kulki keppien kanssa, oli aika lihava nainen.

Tatjanan mies oli Semoi Vasseleinpoika Lukkanen, Heskun Vasselein poika. Heskun Vasselei ja Darja Randenin isoisa Iivana olivat serkuksia. (Iivanan isä oli Feodor, Feodorin isä Huohvana. Heskun Vasselein isä oli siis Iivanan veli.) Heskun Vasseleilla oli toinen poika Laasari, joka eli Suomessa suurimman osan elämänsä. Hän palasi vanhempana Karjalaan ja meni naimisiin Nadjet Tiitantytär Triihposen kanssa Saarenpäästä. Heillä ei ollut lapsia.

Semoilla ja Tatjanalla oli 3 poikaa, Iivana, Aleksei ja Vasselei ja 3 tytärtä, Iro, Aleksandra ja Palaga. Iivanan vaimo oli Nasti Hilipäntytär Kananen Repolan Haukkasaaresta, Aleksin (kommunistimielinen) vaimo oli Sandra Miinoasta, joka oli tullut savottaan töihin Saarenpäähän. Vasselei jäi hoitamaan kotitaloa ja otti vaimon myös Haukkasaaren Kanasta. Tyttäristä Iro meni Emelien Makon Fiedoralle, Aleksandra n. 50-vuotiaana kotikylään Foka Soltikovalle, kun Foka jäi leskeksi. Palaga löysi miehen myös kotikylästä, Triihposia. Tatjanan ja Semoin nuorin tytär oli samanikäinen kuin Darja Randen.

Tatjana ja Semoi rakensivat itselleen ja perheelleen uutispaikan Saarenpään kylästä kaakkoon noin 5 km:n päähän Ristilaksi-nimiseen paikkaan, missä oli paremmat karjan laitumet ja pellonpaikat. He muuttivat sinne noin v. 1907—1908. Darjan veljet ajoivat usein heinähaussa Tatjanan ja Semoin uuden talon kautta ja kävivät heitä tervehtimässä. Myös Darja kävi äitinsä kanssa heillä kylässä, kostintsoikse vietiin teetä ja sokeria.

Semoi teki myös rakennustöitä, oli mm. Darjan kotona saunaa rakentamassa.

Tatjana eli v. 1921, kun Darja lähti Suomeen. Tatjanan koko perhe jäi Karjalaan.

2. Saarenpää. *Domentie Iivananpoika Homaine (Homaine?). Isä Iivana 79 v. v. 1897, myös hyvä laulaja. Kuinka läheistä sukua Pekka Homaselle? Homaset olivat ennen vanhaan Tšonkaisia, suku aikanaan Ilomantsista Repolaan siirtynyt vuosisatoja sitten. Arvattavasti Ilomantsin Sonkajasta.*

NK: Domentie Homanen Saarenpäästä, syntynyt n. 1860—1863, kuoli n. 1930. Käytti myöhemmin sukunimeä Markkinen. Hän oli kertojan setä, Nadja Kokin isän veli. Domen-

tie Homasen vaimo oli Repolan Kolvasjärveltä Helena Petri-nen. Lapsia heillä oli 2 poikaa, joista toinen kaatui Pohjois-Venäjän armeijan rivissä Muurmannin rintamalla. Pekka Homanen ei ole lähempää sukua.

PK: Domentjei Iivananp. Markkeinen, ei Homasille mitään sukua.

DR: Domentein isä Markin Iivana. Nimi Markkinen siitä. Vanhempi poika Nikolai nai Saarenpäästä Saltikovan, toinen poika Kusti, poikamies, kaatui. Ei muita lapsia. Jäivät Karjalaan.

3. Saarenpää. *"Fokan tyttö", oppinut Mikin akalta pistoksen luvun. Mitä heistä lie saatavissa tietoja?*

NK: "Fokan tyttö" oli saarenpäälinen Marppa. Meni naimisiin 43-vuotiaana Repolan vuosniemeläisen leskimiehen Kormilan kanssa, kutsuttu "Vuosniemen Kormilaksi".

PK: Fokan tytär Marppa. Ei tunneta runoilijana.

DR: Foka oli jostain muualta tullut. Soltikova sukunimi. Ei poikia, 3 tytärtä, Matrona, Marfa ja Anni. Mikin akka oli Fokan veljen vaimo, myös Soltikova. Soltin Mikin akka. Jäivät Karjalaan.

4. Saarenpää. *Tatjana Huotarintytär. Ei ole muita tietoja kin nimi.*

NK: Muisti nimen olevan Outi, synt. n. 1868. Naimisissa Miki Levoskinin kanssa Repolan Muujärveltä.

PK: Ei tuntenut.

DR: Huotarilla ei ollut semmoista tytärtä. Oli tytär Outi. Muita Huotareita siellä ei kahdessa kylässä ollut. Oli Mikki Levoskinin kanssa naimisissa.

5. Saarenpää. *Kaisa Lukkane eli Katti Lukin. Saneli 15 eri runoa ja loitsua, yht. 325 säettä. Henkilötiedot puuttuvat.*

NK: En muista häntä mutta arvelen olevan samoja Lukkasia kuin n:ossa 1.

PK: Akuliina Tiitantytär. Jos on kysymys Tiitän tyttärestä niin se ei ole Katti. Tiitalla oli vain yksi, Akuliina. Oli runojen taitaja ja itsekin nerokas satiirirunojen sepittäjä. Tämän tytär Katti Lieksassa. Käynyt oppikoulua, nyt naimisissa suutari Tuntusen kanssa.

DR: Kaisa Lukkanen eli Katti Lukin. Fiedoran tytär. Fiedora oli Heskun Vasselein ja Iivanan serkku (kts. n:o 1). Huohvanalla oli 4 poikaa, joista yksi oli Fiedoran isä. Fiedoralla 5 tytärtä, joista Katti otti kotivävyksi Niikkana Romanaisen Kolvaisjärveltä. Kattin sisarista yksi meni naimisiin Saarenpäähän Pavloville, toisen mies oli Markov, kolmas meni Triihposelle, "Siitarin akka", ja neljäs Luvajärvelle.

Kattin ja Niikkanan talo oli Saarenpäässä Homasenniemeä vastapäätä lahden toisella puolella Tuhtasenniemessä. Talo oli vauras. Ennen Tarton rauhaa valmistui uusi talo.

Kattilla ja Niikkamalla oli 2 poikaa, Mika (kommunisti-johtaja) ja Davida.

Katti oli DR:n vanhempien ikäluokkaa, synt. n. 1860. Hän oli itkuntaitaja, itki haudoilla, häissä lauloi. Jäivät Karjalaan.

6. Saarenpää. *Tiitta Triihpone. Osasi 272 säettä vanhaa runoutta.*

NK: Tiitta Triihponen oli syntynyt v. 1840, kuoli noin v. 1914. Hänellä oli 2 poikaa ja 2 tytärtä. Jäi aikaisin leskeksi, oli matalakasvuinen, leveäharteinen, tanakka mies.

PK: Tiitta Triihponen oli vanhan kansan talonpoika, aina sanavalmis humoristi, kaikkien pidetty ukkeli.

DR: Tiitta Triihponen oli tietäjä ja runonlaulaja. Partaukko. Hän paransi eläimiä. Jos synnytys naisella pitkittyi, luki Tiitta loitsuja ja "säikäytti". Tiitta oli myös hyvä sadunkertoja, osasi historiallisia satuja. Darja Randen kertoi myös oppineensa näitä satuja ja esittäneensä niitä Helsingissä

Repolan rahvasta, mahdollisesti Omelien kylän väkeä; toinen oik. Konoj Kyöttinen vierellään vaimonsa. Tunneteko muita kuvan henkilöitä?

Karjala-illoissa. Nyt ovat sadut kuitenkin unohtuneet.

Saarenpäässä asui Triihposia ja Paavilaisia (Pavloveja), jotka olivat sukua keskenään.

Tiitan vaimo oli Roukkulasta Pussisia. Heillä oli 2 poikaa, Vasili ja Mika, sekä 2 tyttäätä, Okulina ja Nada. Vasili oli kahdesti naimisissa. Ensimmäisestä aviosta oli tytär Katri, joka meni avioliittoon repolalaisen Pekka Tunntusen kanssa. Heidän pojat Niilo ja Sami asuvat Lieksassa. Vasilin toinen vaimo oli Darjan äidin sukua, Nasti-täti. He saivat 4 poikaa, Jussi, Sirgei, Feudor ja Laasari, jotka kaikki jäivät Karjalaan. Mika nai Jaakko Lukkasen, "Pitkän Jaakon" Anni-nimisen tyttären. Poikia heille syntyi 3, joista Darja muistaa kahden nuorimman nimet, Grigori ja Feudor. Pojat jäivät Karjalaan. Okuliina ja Nada naitiin Lukkasiin. Okuliinan mies oli Hovatta Lukkasen poika Jyrki. 5 tyttäätä ja poika Juho siirtyivät vanhempineen Lieksaan. Nadan mies oli Heskun Vasselein poika Laasari. Lapsia heillä ei ollut.

Tiitalla oli Kusma-niminen veli. Kusmalla oli 3 poikaa, Aleks, Hilippa ja Ossippa. Veljekset perheineen asuivat aluksi yhdessä, mutta kun laiturit ja pellot kävivät riittämättömiksi, erosivat veljekset. Kusma ja pojat rakensivat uudistalon Mukurinniemeen.

Tiitan talo oli lahdenpohjassa Saarenpäässä. Tiitalla ja Darja Randenin vanhemmilla oli yhteinen nuotta.

7. Saarenpää. Joakko Lukkane kertoi 4 lyhyttä loitsua, 46 säettä.

NK: Jaakko Lukkanen. Poika asuu Nurmeksen Valtimos-
sa.

PK: Jaakko Lukkane, "Pitkä Jaakko", maanviljelijä, kalastaja ja puuseppä. Humoristi ja tunnettu leikin laskija.

DR: Jaakko Lukkanen, Hovatan poika. Hovatan veli oli Pitkä Jaakko, heidän isänsä Huohvanan 4. poika. Pitkä-Jaakolla oli 2 poikaa, Kuisma ja Aleks, sekä 5 tyttäätä. Hovatalalla oli Jaakon lisäksi Jyrki-niminen poika, synt. 26.11. 1869, joka v. 1895 meni naimisiin saarenpääläisen Okuliina

Triihposen kanssa. Heillä oli Juho-niminen poika.

Jaakolla oli sisar, Artoin akka, naimisissa Saltikovan kanssa.

Juakko Lukkanen nai Omelien kylästä Matriona Mattinainin. Heillä oli poikia: Nikolai asui Nurmeksen Valtimolla, toinen poika Stepan palellutti itsensä Kymminlinnassa. Kolmas poika Pekka jäi Karjalaan.

Jaakon ei tarvinnut v. 1914 lähteä sotaan, koska oli juuri täyttänyt 55 vuotta. Tämän mukaan Jaakko oli syntynyt v. 1859.

Juakko oli enempi humoristi, ei laulajan maineessa. Hän oli Darjan veljen kala- ja metsästyskaveri, teki myös puusepännöitä. Jaakon kodissa toimi kansakoulu.

8. Saarenpää. Homasen nainen antoi läävämadon luvun. Kenen H:n vaimo lie?

NK: Kertojan mukaan hänen äitinsä Palaga Homanen, sittemmin Markkinen, o.s. Koponen, synt. Roukkulassa v. 1878, kuollut v. 1937. Hänen isän isän isä oli tullut Repolaan Savosta. Domentie Homasen veljen Pekka Homasen, sittemmin Markkisen vaimo. Nimi muutettu, kun Homasia oli niin paljon Saarenpäässä, mikä aiheutti sekaannusta. Kertojan äiti oli taitava loitsujen osaaja ja lehmien ja hevosten parantaja.

PK: Homasen nainen. Jos olisi kysymyksessä Pekka Homasen äiti, on parhaita itkuvirsien esittäjiä. Syntyään Hottari Höttösen tytär Okahvie. Myös sisarensa Marppa oli parhaita itkuvirsien taitajia. Pekka Homasen äiti elää vielä Kuhmossa poikiensa Vasilin ja Mikan luona.

DR: Homasen naini, hyvä äänellä itkijä, Pekka Homasen äiti. Oli ääntä ja mielikuvitusta. Mies Anton (Ontto). 6 poikaa: Pekka, Vasselei, Mika, Iivana, Simo ja Santeri. 2 tyttäätä: Katri ja Nasti.

Antonin veli oli Vasko Homanen. Veljekset asuivat Saarenpäässä Homasenniemellä. Veljesten talojen välissä oli 2 muuta taloa, Soldattaisia.

Oli Leena Kalliolan (Otavan tädin) mummo. Kuoli Kuhmossa 1950—1960-luvulla. Hän oli uskonnollinen, harras, eli varmaan yli 90-vuotiaaksi.

9. Roukkula. *Paraske Hukka. 11 runoa, yht. 136 säettä.*

NK: Ei tietoja.

PK: Ei tietoja.

DR: Sitä Hukan sukua mie en paljon tiedä. Perimätiedon mukaan Hukan akka puhui maailmanlopusta: Lopun edellä tulee kuvat seinille, veli sotii veljeä vastaan ja emo ei lapsiaan tiedä, tulee elämä niin sekaisin. Oli kaukonäkiä, pohjasi näkynsä Raamattuun.

Hukan tyttäriä oli Roukkulassa naimisissa. Hukka oli todennäköisesti tullut kotivävyksi Vienan puolesta murteesta päätellen.

10. Roukkula. *Olo Timokkaine. 5 runoa, 117 säettä.*

NK: Ei tietoja.

PK: Ei tietoja.

DR: Sen mie muistan. Olo (Aleksandra) Timokkainen. Oli Miinoasta Tetriniemeltä syntyisin. Gordin akka. Oli kotitarpeiksi runoilija, sellainen lihava lössykkä. 3 poikaa ja 3 tyttäriä. Pojista vanhin oli Simo. Simo oli Kyrssönen, Olon edellisestä avioliitosta. Hän siirtyi Kuhmoon, jonne kuoli. Keskimmäisen pojan Timon kommunistit murhasivat rajakahakoissa. Nuorin poika Iivana kaatui maailmansodassa. Tyttären nimet olivat Matrona, Nasti ja Maria.

Olo asui Kuhmossa Tarton rauhan jälkeen, mutta muutti takaisin Karjalaan amnestian nojalla Timon keskenkasvuisen pojan kanssa.

11. Roukkula. *Iro Pussine. Pistoksen luku.*

NK: Iro Pussinen Roukkulasta, o.s. Triihponen, Tiitta Triihposen sisar (n:o 8), kotoisin Saarenpäästä.

PK: Ei tietoja.

DR: Sitä en muista. Roukkulassa oli Pussin Vasselei, joka hoiteli taloa. Hänen veljensä Pussin Vladi oli Suomessa kauppiana. Olisivatko Iron poikia?

12. Roukkula. *Jormon akka lauloi yhden häävirren, 48 säettä.*

NK: Iro, Jormon akka, o.s. Moiseinen, syntyisin Pläkkäjästä.

PK: Ei tietoja.

DR: Jormo Platanof, ei lapsia. Talossa asui Jormon akan veljen tytär miehineen, Miihkalinen Pläkkäjästä (kotivävyinä). Iro ei ollut tunnettu laulajana. Hän paransi ihottumia ja ihokasvaimia, hallitsi kotitaikoja.

13. Roukkula. *Moarie Timokkaine, 90 v. vanha, lauloi Lemminkäisen virren.*

NK:lla ja NK:lla ei ollut Muariesta tietoa.

DR: Olisiko Gordie ja Jyrki Timokkaisen äiti?

14. Pläkkäjä. *Marppa Huotarintytär Mikittäine (vai Mikittinäine?), keski-ikäinen nainen, synt. Lehtierasta, kertoi 2 pitkäkökö kalevalaista vanhaa runoa, yht. 235 säettä.*

PK: Marppa Hotarintytär o.s. Höttönen, naimisissa Feodori Miihkalisen kanssa (Nikitin), oli paras itkuvirsien, erittäin häävirsien esittäjä mitä koskaan olen kuullut. Häntä käytettiin paljon häissä.

DR: Se kylä on minulle melko vieras. Moisseisen nuoret tunsin pruasniekoilta. Mikittäiset olivat Virran kylässä. Varmaan nimi on väärin, jos on Marppa Hotarintytär Mihhailov, Miihkalainen, Pekka Homasen äidin sisar Lentierasta, Höttösiä. Niillä oli poika ja kaksi tyttöä. Poika kuoli Omeleen kahakoissa, tyttäret kuolivat naimattomina. Marppa oli Pekka Homasen äitiä nuorempi.

15. *Omelle. Konoï Kyöttine, s. 1850, kuollut v. 19-? Lehmossako? Esitti 10 vanhaa runoa, yht. 695 säettä. 4/7 1897.*

Simana Oleksipoika Kyöttine, synt. noin 1800 vai jälkeen? Kuollut? Lauloi ainakin Bernerille ja Boreniukselle 1870-luvulla, mahdollisesti tavannut myös Lönnrotin ja Castrenin. Simanan isä: Oleksi Hovatanpoika Kyöttine. Kuollut n. 1843 ja ainakin hän tavannut Lönnrotin, ehkä parikin kertaa.

PK: Konoï Kyöttinen synt. 20.2.1851, kuollut 8.10.1935, haudattu Kyminlinnaan. Hän oli runoilija neljännessä polvessa. Hovatta s. 1737, k. 1829. Oleksi s. 1762, k. 1852. Simana, joka oli paras runon tietouden taitaja, s. 1797, k. 1886, oli erittäin hyvä loitsujen ja taikojen tuntija. Häntä käytettiin paljon häissä rikkeiden vastustajana, mutta pojalleen ei neuvonut kaikkia, kun ne muka ovat "synnillisiä". Neuvoi kansanrunoutta ja parannusrunoja. Simana oli paikkakunnalla tunnetuin runoilija, pelätyin taikojen taitaja, mutta koskaan hän ei käyttänyt tietojaan muuhun kuin toisten ihmisten hyödyksi.

DR: Enon ja siskon luona kyläiltiin Omeliessa, joka oli myös äidin kotikylä. Kyötin luona käytiin kahvilla. Muistan, että Konoilla oli pitkä, punertava parta. Heillä oli keinutuoli, mitä ei joka talossa ollut. Konoï otti minut syliinsä ja kei-nutti siinä, mie nojasin hänen partaan, lauloi siinä. Minä olin isästä jäänyt 2-vuotiaana, jollakin tavalla rinnastin hänet isään. Oli tietäjä, tosikarjalainen, metsästäjä ja kalastaja. (jatkuu...)

Karjala-runoja kahden puolen rajaa

Vieraillessani keväisessä Petroskoissa sain kaksikin tilaisuutta välittää lausuntatulkintoina Karjala-aiheista runoutta neuvostokarjalaisille. Toinen näistä tilaisuuksista oli radionauhoitus ja -haastattelu, jonka teki Petroskoin radion suomenkielisen osaston päällikkö Seppo V i r t a n e n . Näin tulivat suomen kielistä taitaville neuvostokarjalaisille tutuiksi Eila Kivikkahon upea Järvi-sarja sekä Eino Leinon hieno ja yhä niin ajankohtainen runo Neljäs käsky. Lisäksi esitin tuon haastattelun puitteissa muutaman Kantelettaren runon.

Karjalan Kirjailijaliiton tiloissa järjestettiin tuohon samaan keväiseen aikaan pienimuotoinen, lämminhenkinen Nikolai L a i n e e n runoudelle omistettu tilaisuus. Kirjailijaliiton puheenjohtaja Armas M i s h i n kutsui myös suomalaisen lausujavieraan esiintymään tähän tilaisuuteen. Valitsin muutaman itselleni läheiseksi kokemani runon; yksi niistä oli herkän komea Äänisen linnut, jossa "Valkeat kajaavat laivoja ajavat / Äänisen tyventyneen..."

Karjala syvällä sydämessä omankin mieleni pohjalla sain näin samalla matkalla tulkita niin Ääniseen kuin Laatokkaankin liittyviä tunteja kahden karjalaisen runoilijan näkemysinä.

TUOVI MONOLA

Karjalaiskylä kukkulan kupeessa sinisiä

vihreitä

keltaisia taloja klubilaatikko lasisilmin katsoo vastaan

mykkä huuto häipyä sumuun kun aamun vihreys kutsuu meitä

*Tuovi Monola
(junamatkalla lähellä Petroskoita)*